

DIGIÜHISKONNA 2024. a tulemusaruanne

Koostatud Justiits- ja Digiministeeriumis

Sisukord

Tulemusvaldkonna üldinfo	3
Tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud.....	4
Aruandeaasta tulemusvaldkonna eelarve täitmine	5
Tulemusvaldkonna olukorra analüüs.....	6
Programmi üldinfo	8
Programmi meetmete ja tegevuste mõõdikud	9
Programmi tegevuste täitmise analüüs	10
1. Digiriigi meede.....	10
2. Küberturvalisuse meede	13
3. Ühenduvuse meede.....	14
Aruandeaasta programmi ja programmi tegevuse eelarve täitmine	15
LISA. Panus riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ tegevuskava elluviimisesse	20

Tulemusvaldkonna üldinfo

Tulemusvaldkonna eesmärk: Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne.

Tulemusvaldkond on enim seotud **üleriigilise strateegia „Eesti 2035“ sihtidega:** „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“. Täpsemat panust ja seoseid kajastatakse aruande lisas.

Tulemusvaldkond	Tulemusvaldkonna strateegiadokumendid (valdkonna arengukavad, poliitika põhialused jms)	Programm sh vastutavad ministeeriumid
Digiühiskond	Eesti digiühiskond 2030	Digiühiskonna programm, Justiits- ja Digiministeerium (JDM)*

** Kuni 31. detsembrini 2024 oli digiühiskonna valdkond Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas.*

Valdkondlik arengukava „Eesti digiühiskond 2030“ kinnitati Vabariigi Valitsuses 23.12.2021 ning kogu valdkonnas on koostatud üks programm. Arengukava uuendamisega alustati 2024. aastal ning uuendatud versioon peaks valmima 2025. aastal.

Valdkonna struktuursed muudatused:

- Postside valdkond Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse ning alates 2024. aastast on see regionaalpoliitika programmis.
- Digiühiskonna poliitikavaldkond liikus justiits- ja digiministri vastutusvaldkonda. Eelarveliselt jäi valdkond 2024. aasta lõpuni Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse ning täies mahus liikus Justiits- ja Digiministeeriumisse alates 2025 algusest.
- Digiühiskonna valdkonnaga seotud riigiasutustest jäi Tehnilise Järelevalve ja Tarbijakaitse Amet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse ning selle tegevused kajastuvad alates 2025. aastast teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonna ettevõtluskeskkonna programmis, programmi tegevuses „taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine“.

Tulemusvaldkonnaga seotud programmid ja tulemusaruanded leiab Justiits- ja Digiministeeriumi kodulehelt¹.

¹ Justiits- ja digiministeeriumi kodulehekülg: [Strateegilised alusdokumendid | Justiits- ja Digiministeerium](#)

Tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud

Digiühiskonna tulemusvaldkonnas on koostatud üks programm, mistõttu tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud ühtivad.

Tabel 1. Tulemusvaldkonna ja ühtlasi programmi mõõdikud

Tulemusvaldkonna mõõdikud	Tegelik			Sihttase	
	2022	2023	2024	2024	2025
Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, JDM</i>	80%	83%	82%	83%	84%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	8,5%	8,2%	4,5%	8%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	80%	81%	77%	82%

* Tegemist on strateegia „Eesti 2035“ tegevuskava riigivalitsemise muutuse „Eesti on edasipürgiv ja demokraatlik riik“ mõõdikuga.

Digiriigi mõõdiku “avalike digiteenustega rahulolu” sisend võetakse teenuste kataloogist, kuhu asutused esitavad oma teenuste loetelud koos rahulolunäitajatega. Sihttaseme arvutamisel on arvestatud Justiits- ja Digiministeeriumile esitatud asutuste andmeid, kuid arvestama peab, et osad asutused alles alustavad teenuste rahulolu hindamist.

Küberturvalisuse mõõdiku “turvariski kaalutlusel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemises hoidunute osakaal” on digiühiskonna arengukava mõõdiku pöördväärtus. 2025-2028 programmi kavandades tekkis vajadus mõõdiku sihttasemete korrigeerimiseks, tulenevalt sellest, et kasutajad on muutunud küberturvalisusega seotud ohtude ja riskide suhtes järjest teadlikumaks ja ettevaatlikumaks ehk taustsüsteem mõõdiku hindamiseks on muutunud.

Ühenduvuse mõõdikuna “Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbits internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s”, on korrigeeritud kasutatakse väga suure läbilaskevõimega võrkudega (VHCN) liitumisvõimalust. Seda

mõõdetakse ka uues Euroopa Liidu digieesmäärke seadvas strateegias *Digital Decade*² ning mõõdik hõlmab võrke, kus internetiühenduse kiirus on minimaalselt 1Gbit/s.

Aruandeaasta tulemusvaldkonna eelarve täitmine

Kuna tulemusvaldkonnas koostatakse vaid üks programm, siis programmi eelarve ja selle täitmine on võrdne terve tulemusvaldkonna eelarve ja selle täitmisega.

Tabel 2. Digiühiskonna tulemusvaldkonna 2024. aasta eelarve ja täitmine, kulud tuhandetes eurodes.

Tulemusvaldkond	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine	Täitmine (%)
Digiühiskond	150 225	123 324	94 878	77%

Digiühiskonna programmi eelarve koosneb 8 programmi tegevusest, millest kõige suuremate kuludega on „Digiriigi alusbaasi kindlustamine“ ja kõige väiksem lõplik eelarve on tegevusel „5G taristu ja teenuste arendamine“. Kõige rohkem täideti programmi tegevuste „Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine“ (95%) ja „5G taristu ja teenuste arendamine“ (90%) eelarveid. Kõige madalama täitumusega (48%) jäi programmi tegevus „Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine“. Kogu tulemusvaldkonna eelarve täitmine jäi madalaks (77%). Enim jäi kasutamata piirmääraga vahendite eelarvet (17,0 miljonit) ja majandustegevusest laekunud tulude arvelt tehtavaid kulusid (9,4 miljonit eurot). Eelarve jääkide tekkimise peamised põhjused on edasilükkunud projektid ja hanked, täitmata ametikohad (sh struktuurimuudatustest tulenevad), mis omakorda takistab tegevuste elluviimist plaanitud tempos, ning asutuste teadlik kulude kokkuhoid, et katta 2025. aasta eelarves tehtud kärpeid.

Detailsem ülevaade lõpliku eelarve kujunemise, eelarve täitmise ning jääkide kohta on esitatud peatükis „Aruandeaasta programmi ja programmi tegevuse eelarve täitmine“.

² Euroopa digikümneni mõõdikud: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en

Tulemusvaldkonna olukorra analüüs

Tulemusvaldkonnas on koostatud üks programm, mistõttu tulemusvaldkonna ja programmi olukorra analüüsid kattuvad ja programmi analüüsi eraldi välja ei tooda.

Digiühiskonna programmi tegevused on horisontaalse mõjuga ja panustavad mitmetesse pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegilisse sihtidesse, aga enim panustatakse sihtidesse „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“.

Programm panustab Eesti 2035 tegevuskava teemakimpu „Majandus ja kliima“ läbi uute tehnoloogiatega kasutuselevõtu soodustamise, digiteenuste, digipädevuste arendamise, ettevõtjate ja riigi koostöö suurendamise ja kiire interneti kättesaadavuse parandamise ning teemakimpu „Riigivalitsemine“ läbi andmemajanduse arendamise, digiidentiteedi arendamise, sidevõrkude turvalisuse ja varustuskindluse ning küberturvalisuse tagamise ja riigiasutuste tugitegevuste konsolideerimise. Täpsemad seosed Eesti 2035 tegevuskavaga on toodud lisas 2.

Digiühiskonna tulemusvaldkonna arengud

Digiriigi edu mõõdetakse tulemusvaldkonnas läbi avalike digiteenuste rahulolu. Teenustega rahulolu on 2024. aastal 82 protsenti (võrreldes 2023. aasta tulemusega on toimunud langus 1 protsent, mille pinnalt ei saa teha järeldust, et teenuse tase on oluliselt langenud). Tulemus üle 80 protsendi on juba iseenesest kõrge, kuid eesmärk on läbi erinevate tegevuste rahulolu veelgi suurendada. Alates 2022. aastast on riigiportaali eesti.ee kaudu jõudnud inimesteni avalike teenuste kasutamise lihtsustamiseks elusündmusteenused. 2024. aasta lõpuks on inimesele kasutatavad 8 elusündmusteenust: abielu, lapse saamine, kaitseväekohustuse täitmine, Eestisse elama asumine, lähedase surm, pension, raske tervisediagnoosiga lapse toetamine, lahutus. Loodud elusündmusteenused on kasutajate poolt hästi vastu võetud. Abiellumise infoteenuse külastatavus eesti.ee platvormil: 2024. aasta jooksul külastati infoteenust 104 312 korda (eesti, inglise ja venekeelset kokku), mis teeb keskmiselt ligi 8 700 külastust kuus. Üle poole (58% ehk u 4300) abiellumisavaldustest esitati Rahvastikuregistri portaalis. E-teenusega rahulolu ehk soovitusindeks on 85. 2023. aastal on lapse saamise sündmusteenuse infoteenust külastatud 47 271 korda. Kõigi 8 elusündmusteenuse külastusi kokku eesti.ee-s oli aastast 301 497.

Olulise uuendusena teenuste kvaliteedi tõstmiseks avaldati 2024. aasta lõpus Eesti.ee mobiilirakendus, et pakkuda kasutajatele mugavat ja lihtsat ligipääsu riiklikele teenustele nutiseadme kaudu, olenemata asukohast või ajast. Eesti.ee rakenduse kaudu saab kodanik kasutada mugavalt nii uusi kui riigiportaali eesti.ee populaarsemaid e-teenusteplokke.

2024. aasta oli digiriigi jaoks märgiline ka uute sihtide seadmisel. Valmisid nii andmete ja tehisintellekti³, personaalse riigi⁴ kui identiteedihalduse⁵ valged raamatud. Käivitati ka digiühiskonna arengukava 2030 uuendamine. Uuendatud arengukava on plaanis vastu võtta 2025. aasta alguses.

Küberturvalisuse mõõdiku järgi langes inimeste usaldus avalike e-teenuste vastu 2023. aastal (2022. aasta tulemus 95,3%, 2023. aasta tulemus 91,5%). Võrreldes eelmise aastaga on pisut tõusnud (2024. aasta tulemus 91,8%). Suurimateks usalduse mõjutajateks võib pidada üldist muutunud julgeolekuolukorda maailmas, andmelekkete intsidente ning küberrünnete aktiveerumist Eesti taristu ja

³ [Andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024-2030](#), 2024

⁴ [Personaalse riigi valge raamat](#), 2024.

⁵ [Identiteedihalduse valge raamat](#), 2024

veebiteenuste vastu. Kuna kasutajad muutuvad küberturvalisusega seotud ohtude ja riskide suhtes järjest teadlikumaks ja ettevaatlikumaks, on ka mõningane usaldamatus ootuspärane. Positiivseks võib siiski pidada järjepidevat usalduse hoidmist üle 90 protsendi ning seda, et julgeolekuolukorra muutustest ja küberrünnetest hoolimata toimisid Eesti e-teenused tõsisemate häireteta ja parandati ka üldist toimepidevust.

2024. aastal toimunud sihtotstarbelise reservi rahastusvoorus keskenduti eelkõige küberturvalisuse taseme ühtlustamisele ja hukukindluse tagamisele, sh kriitiliste IKT teenuste ühenduste dubleerimisele, taakvarast tulenevate ohtude vähendamisele, monitooringu parendamisele ja turvatestimise võimekuse loomisele, mille tulemuste põhjal saab infosüsteemide turvalisust ja digiühiskonna toimimist suurendada.

2024. aasta jooksul uuendati küberturvalisuse strateegilised dokumendid. Olukorras, mil globaalne julgeolekuolukord on märgatavalt halvenenud, on fookus seatud eelkõige julgeoleku ja turvalisuse kindlustamisele. Küberturvalisuse arengut on käsitletud võimalikult komplekselt, hõlmates küberaspekte alates kesksete turbelahenduste arendamisest ja elutähtsate teenuste toimimise kindlustamisest kuni laiapindse ennetuse ning piisava järelkasvu tagamiseni.

Toimekindluse suurendamiseks võeti 2024. aastal fookusesse riigiasutuste sõltuvused IT-majadest ning proovile pandi teenuste toimepidevus välisühenduste katkemise korral. Koostöös sihtasutuse CR14 viidi läbi IT majadele saartalitluse õppus, mille eesmärk oli suurendada riigi IT-majade valmisolekut säilitamiseks riigi infosüsteemi kuuluvate teenuste toimimist saartalitluse režiimis e olukorras, mil võrguühendused väljaspool Eestit on halvenenud või täielikult katkenud. Muuhulgas testiti varukoopiate taastamist, sõltuvusi andmekeskustest ning selgitati riigipilve kasutusjuhud.

Küberturvalisuse taseme ühtlustamiseks toetati 2024. aastal KOVe ning haridussektorit infoturbemeetmete kaardistamisel ja rakendamisel, toimusid praktilised infoturbestandardi rakendamise töötoad. Küpsustaseme kaardistamisel ühtlustati metoodikat ning võeti kasutusele mõõdik, mis aitab asutustel hinnata enda vastavust ning kaardistada edasisi tegevusi infoturbestandardi rakendamiseks ning küberturvalisuse baastaseme saavutamiseks. Konsolideeritud tulemuste põhjal saab riik teha paremaid otsuseid sektorite osas, kes vajavad rohkem tuge ning prioriseerida turvapoliitikas meetmeid, mille rakendamisega jäävad asutused hätta.

Euroopa Liidu üleselt on hiljuti välja töötatud küberturvalisuse indeks⁶, mis mõõdab küberturvalisust neljast aspektist lähtuvalt: seadusandlus, kübervõimed, investeerimine ja erinevate sektorite võimekus intsidentide lahendamisel. Selle järgi oli 2023. aastal Eesti küberturvalisuse indeks Euroopa Liidu keskmisest kõrgem. 2024. aastal täpsustati mõõdiku metoodikat ning esitatud vastuste põhjal on Eesti endiselt Euroopa küberturvalisemate riikide seas. Võrreldes Euroopa keskmisega on Eesti tugevam järgmistes valdkondades: riiklikul tasandil reageerimine ja CERT operatiivsus, küberjulgeolekualased raamistikud, teadus-arendusalane koostöö, kooskõla rahvusvaheliste parimate praktikatega ning nõuetega.

Ühenduvuse parandamine on pidevas tõusutrendis ja nõuab pidevaid tegevusi. 2024. aasta lõpuks on 81 protsendil Eesti ettevõtetest ja kodumajapidamistest võimalus liituda väga suure läbilaskevõimega võrkudega. 2024. aastal said valmis esimesed projektid taasterahastust rahastatava toetusmeetmest ja 598 aadressi said liitumise võimaluse valguskaabelvõrguga. Samuti jõudis lõpuni kogukonna lairibavõrkude toetusmeetme pilootprojekt, mille tulemusel rajasid 5 küla enda initsiatiivil ja riigi toetusel valguskaabelvõrgu 100-le aadressile.

⁶ The European Union Agency for Cybersecurity European Union cyber security index

Digiühiskonna tulemusvaldkonna järgmiste aastate olulisemad fookused:

- 1. Riigi IKT-taristu hukukindlus** - saavutada Eesti riigi terviklik võime toimida ja osutada teenuseid ka meie territooriumil paikneva digitaalse taristu kriisi korral.
- 2. Üleriigiline IKT juhtimine** - tagada riigis praeguse geopoliitilise olukorra ja majanduslike võimalustega sobituv efektiivne ja jätkusuutlik IKT-korraldus:
 - a. suurendades keskmiste teenuste ja nende komponentide arvu ja kehtestades ärinõuded, mis võetakse kasutusele kõikides valitsemisalades;
 - b. revideerides andmekogusid ja nende komponente ning suurendades taaskasutust;
 - c. vähendades andmekogude moderniseerimise käigus nende arvu ja ökojalajälge.
- 3. Andmete ja tehisaru kasutuselevõtt** - kujundada Eesti andmete väärimise ja targa kasutamise toel juhtiva andmemajanduse ja avaliku halduse kvaliteediga riigiks maailmas.
- 4. Küberturvalisuse tagamine** - tagada Eesti digiriigi turvalisus, luues paindliku ja kõiki sihtrühmi arvestava riikliku küberturvalisuse juhtimissüsteemi, mis ennetab proaktiivselt küberintsidente ja kriise. Eesmärk on tagada turvaline ja usaldusväärne digitaalne keskkond nii kodanikele kui ka ettevõtetele.
- 5. Digioskuste ja järelkasvu tagamine, naiste osakaalu suurendamine IKT-sektoris** - kindlustada, et digiühiskonna arengu eeldusena elaksid riigis digivõimekad inimesed, kes:
 - a. on vaatamata vanusele või sotsiaalsele staatusele elementaarsete digioskustega, mis toetavad nende ligipääsu teenustele ja osalusdemokraatia võimalustele (2030: vähemalt 80% inimesi vanuses 16–74 eluaastat on baastasemel digioskustega);
 - b. on sõltumata tegevusalast tööks vajalike digioskustega ning on suutelised kohanema tehnoloogiliste muutustega;
 - c. on kõrgtasemel digioskustega, et toetada uute tehnoloogiate kasutuselevõttu ja luua selleks eeldusi (2030: vähemalt 10% tööealisest elanikkonnast töötab IT-valdkonnas);
 - d. suudavad kavandada ja eest vedada digimuutusi erinevates eluvaldkondades, toetades seeläbi tootlikkuse kasvu ning Eesti majanduse arengut.

Programmi üldinfo

Programmi nimi	Digiühiskonna programm
Programmi eesmärk	Avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti.
Strateegia „Eesti 2035“ siht (alasihi täpsusega)	Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik
Programmi periood	2024-2027
Peavastutaja (ministeerium)*	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)*	Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (RIT) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA)

*Esitatud 2024. aastal kinnitatud programmile vastavalt. Vastutajate muutumist on selgitatud tulemusarvvaldkonna üldinfo peatükis.

Programmi meetmete ja tegevuste mõõdikud

Kuna tulemusvaldkonnas on koostatud üks programm, siis programmi ja tulemusvaldkonna mõõdikud on samad.

Tabel 3. Digiühiskonna programmi, meetmete ja programmi tegevuste mõõdikud

Programmi mõõdikud	Tegelik			Sihttase	
	2022	2023	2024	2024	2025
Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, JDM</i>	80%	83%	82%	83%	84%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal** <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	8,5%	8,2%	4,5%	8%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	80%	81%	77%	82%
Meede 1 Eesmärk	Digiriik Tagada parim digiriigi kogemus				
Elusündmusteenuste arv <i>Allikas: JDM</i>	2	5	8	8	10
Programmi tegevus 1.1 <i>Eesmärk</i>	Digiriigi arenguhüpped <i>Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud</i>				
Elusündmusteenuste arv (sihttase, ehk siis teenuste arv kokku selleks aastaks) <i>Allikas: JDM</i>	2	5	8	8	10
Programmi tegevus 1.2 <i>Eesmärk</i>	Digiriigi alusbaasi kindlustamine <i>Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena</i>				
Toetatud riigiasutuste või nende poolt hallatavate asutuste arv, kelle digiteenuseid, -tooteid ja -protsesse toetatakse <i>Allikas: JDM</i>	2	3	4	4	5
Meede 2 Eesmärk	Küberturvalisus Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne				
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	8,5%	8,2%	4,5%	8%

Programmi tegevus 2.1 <i>Eesmärk</i>	Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine <i>Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordinatsioon on ajakohane ja adekvaatne</i>				
Programmi tegevuse mõõdik Küberturvalisuse tagamise ja arendamise tegevused on kvaliteetselt ellu viidud <i>Allikas: JDM</i>	Jah	Ei vastanud ootustele*	Jah	Jah	Jah
Programmi tegevus 2.2 <i>Eesmärk</i>	Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine <i>Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla</i>				
Teostatud analüüside arv aastas <i>Allikas: JDM</i>	2	3	3	4	4
Programmi tegevus 2.3 <i>Eesmärk</i>	Küberturvalisuse tagamine <i>Suurem küberturbe tagamise võimekus</i>				
Asjakohased küberturbe meetmed on rakendatud <i>Allikas: JDM</i>	E-ITS on kehtestatud	E-ITS on uuendatud	E-ITS on uuendatud	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga
Meede 3 <i>Eesmärk</i>	Ühenduvus <i>Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid</i>				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	80%	81%	77%	82%
Programmi tegevus 3.1 <i>Eesmärk</i>	Õigusruumi tagamine <i>Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele</i>				
Ajakohastatud õigusaktide arv <i>Allikas: JDM</i>	4	2	4	2	2
Programmi tegevus 3.2 <i>Eesmärk</i>	Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine <i>Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga</i>				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	80%	81%	77%	82%
Programmi tegevus 3.3 <i>Eesmärk</i>	5G taristu ja teenuste arendamine <i>Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga</i>				
5G transpordikoridorid e arv***** <i>Allikas: JDM</i>	0	0	0	1	2

* Eelluviimist jätkatakse 2024

*****Esimene 5G transpordikoridor on plaanitud valmis saada 2025. aastaks.

Programmi tegevuste täitmise analüüs

1. Digiriigi meede

Programmi tegevuse „Digiriigi järgmised arenguhüpped“ raames olid 2024. aastal olulisemad tegevused:

TEENUSED:

- Alates 2022. aastast on riigiportaali eesti.ee kaudu jõudnud inimesteni avalike teenuste kasutamise lihtsustamiseks **elusündmusteenused**. 2024. aasta lõpuks on inimesele kasutatavad **8 elusündmusteenust**: abielu, lapse saamine, kaitseväekohustuse täitmine, Eestisse elama asumine, lähedase surm, pension, raske tervisediagnoosiga lapse toetamine, lahutus. Loodud elusündmusteenused on kasutajate poolt hästi vastu võetud. Abiellumise infoteenuse külastatavus eesti.ee platvormil: 2024. aasta jooksul külastati infoteenust 104 312 korda (eesti, inglise ja venekeelset kokku), mis teeb keskmiselt ligi 8 700 külastust kuus. Üle poole (58% ehk u 4 300) abiellumisavaldustest esitati Rahvastikuregistri portaalis. E-teenusega rahulolu ehk soovitusindeks on 85. 2023. aastal on lapse saamise sündmusteenuse infoteenust külastatud 47 271 korda. Kõigi 8 elusündmusteenuse külastusi kokku eesti.ee-s oli aastal 301 497.
- 2024. aasta lõpus **avaldati Eesti.ee mobiilirakendus**, et pakkuda kasutajatele mugavat ja lihtsat ligipääsu riiklikele teenustele nutiseadme kaudu, olenemata asukohast või ajast. Eesti.ee rakenduse kaudu saab kodanik kasutada mugavalt nii uusi kui riigiportaali eesti.ee populaarsemaid e-teenusteplokke. Esimesel kuul on olnud allalaadimisi üle 28 000.
- **Riiklik e-teenuste disainisüsteem VEERA** viimane versioon valmis 2023. aastal. 2024. aastal toimusid tegevused, et kokku leppida disainisüsteemi juhtimis- ja haldusmudel.
- 2024.aastal uuendati **teenuse standardit**, mis esmakordselt valmis 2022. aastal, Standard, mis eelkõige on mõeldud otseste avalike teenuste arendamise toetamiseks, koosneb teenuse **arendus- ja osutamisprotsessi** kirjeldusest, teenuse osutamise ja arendamise **põhimõtetest** ning **hindamisvõravatest**. 2025. aastasse on planeeritud tegevused standardi laialdaseks kasutusele võtmiseks.

ANDMED JA TEHISARU:

- Riigi üleseks valdkonna koordineerimiseks avaldati **andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024-2030 ning andmete tegevuskava 2024-2025 ja tehisintellekti tegevuskava 2024-2026**⁷.
- **Tehisaru laialdasema kasutuselevõtu** toetamiseks pakuti kratitoe portfelli enam kui 30 erinevale avaliku sektori organisatsioonile. Avalikus sektoris on tänaseks rakendatud kratte 172 korral. Alustati **tehisintellekti määruse** rakendamisega. Avalikus sektoris tehisaru kasutamise läbipaistvuse tagamiseks loodi vorm „**Algoritmi kasutamise standard**“, mille abil on kõik avalikud asutused oodatud avalikustama teavet enda kasutuses olevate TI ja algoritmiliste lahenduste kohta.
- Jätkati **Bürokraati baasplatvormi** edasi arendamist, rakendamist ja teenuste pakkumist. Bürokratiga on liitunud 15 asutust ja liidestatud 18 teenust.
- **Andmejälgija** eesmärk on pakkuda kodanikule selget ülevaadet tema andmetega sooritatud toimingutest. 2024. aastal otsustas Vabariigi Valitsus, et andmejälgija rakendamine asutuses muutub kohustuslikuks ning kõik halduslad peavad 2025. aastal looma andmejälgija rakendamise kava.
- Jätkati õigusliku aluse loomisega **andmenõusolekuteenuse kasutuselevõtuks**. Andmenõusolekuteenust kasutati 2024. aastal enam kui 1 000 000 korral jagamaks riigi käes olevaid andmeid inimese nõusolekul erasektoriga. Viidi läbi analüüs andmenõusolekuteenuse laiendamiseks juriidiliste isikute esindamisest tulenevatele võimalustele. Juriidiliste isikute puhul on kavas rakendada andmenõusolekuteenust 2025. aastal.
- **Avaandmete** kättesaadavus ja kasutatavus paranes märkimisväärselt. Avaandmete teabevärvavas avalikustatud andmestike arv kasvas 905 andmestiku võrra. Sellega täideti 2025

⁷[Andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024-2030](#)
[Tehisintellekti tegevuskava 2024-2026](#)
[Andmete tegevuskava 2024-2025](#)

aasta RRF eesmärgid aasta enne tähtaega. Käisid ettevalmistused **andmete teabevärava** lانسseerimiseks. Teabevärava lانسseerimine on kavandatud 2025 aasta teises kvartalis ning pakub ülevaadet kõigist avaliku sektori käes olevatest andmetest ning võimalustest neid tarbida.

- **Andmehalduse** suunal jätkati andmekvaliteeti parandavate tegevustega, sealhulgas viidi läbi enam kui 150 andmekvaliteeti ja andmekirjeldust parandavat algatust. Sellega täideti 2025 aasta RRF eesmärgid aasta enne tähtaega. Valmis uus andmekirjelduste standardi versioon. Vabariigi Valitsus kinnitas kõigile avaliku sektori asutustele ülesande ajakohastada RIHA andmekoosseisude kirjeldused märtsiks 2025. Andmekvaliteedi juhiseid täiendati praktiliste lisadega. Kolme haldusala on toetatud andmekataloogi tarkvara hankimisel ja juurutamisel.
- **Avalikus sektori asutuste andmekorralduse** edendamiseks alustati andmeüksuse refentsumodeli, kontrollnimekirja ning asutuse andmeküpsuse mudeli väljatöötamisega.
- Andmete ja tehisaru alase **kompetentsi ja võimekuse** kasvatamiseks koolitati enam kui 2500 inimest keskvalitsuses. Käivitati andmevaldkonna sisekoolitajate koolitusprogramm.
- Inimkesksema andmete kasutamise toetamiseks töötati välja **inimkeskse andmekorralduse kontseptsioon**.
- Loodi Eesti **andmemajanduse turuväärtuse hindamise metoodika**.
- Prioriteetse suunana panustati **generatiivse tehisaru kasutuselevõttu** avalikus sektoris, sh toetati asutustes katseprojektide läbiviimist. Läbi viidi enam kui 15 generatiivse tehisaru projekti.
- **Inimkeskse andmekorralduse** vaatest valmis inimese digitaalse kaksiku prototüüp.

Programmi tegevuse „Suunad, mis võimaldavad arenguhüpet ja tagavad digiriigi kestlikkuse“ raames olid 2024. aastal olulisemad tegevused:

DIGIMUUTUSED:

- **Avaliku sektori digimuutuste protsessi käigus:**
 - jätkati **riigiüleste kesksete teenuste väljatöötamist**, mis pakuvad tööriistu valdkondlike avalike teenuste osutamiseks, arendamiseks ning kvaliteedi tõstmiseks (nt ühtsed tehnoloogia-platvormid ja komponendid, koolitused, nõustamisvormid, juhised, standardid, ühistegevused (värbamine, hanked), rahastusmudel ja muud jõustavad meetmed. 2024. aastal valmisid kesksete teenuste rahastuse toel Postkast2.0 ja riikliku mobiilirakendus.
 - hinnatakse ja arendatakse **digiarengu vaates valitsemisalade strateegilist ja ärilist olukorda**, seal hulgas on fookuses teenuste juhtimine, andmehaldus, tehnoloogia, küberturvalisus, oskused, üldine juhtimisvõimekus ning kestlikkus. Valitsemisalade kasutuses on loodavad riigiülesed kesksed teenused ning valdkonna digipöörete edendamist võimestatakse Euroopa Liidu struktuurifondi vahenditega. Valdkondlikes digipööretes tuleb arvestada valdkonna jätkusuutiku rahastamise eesmärki (sh tulevikus hakkamasaamist ilma välisvahenditeta). 2024. aasta lõpuks on Euroopa Liidu struktuurifondide vahenditest toetatud 11 valdkondlikku digipööret.
- on arutusel **riigiülese arengu seiramiseks ning kvaliteedijuhtimiseks standardi ning mõõtmismetoodika loomine**. Metoodika hindaks teenuste juhtimise, andmehalduse, tehnoloogia, küberturvalisuse, oskuste, üldise võimekuse ja juhtimise ning kestlikkuse kvaliteedi kriteeriume. Mõõtmise tulemusena tagatakse protsessi läbipaistvus ning süsteemne juhtide teavitamine, et vältida riskantsete või väärtust mitte loovate tegevuste elluviimist ning vajadusel tehes ettepanekuid suuna muutmiseks.

KESKSELT OSUTATUD IT-ALUSTEENUSED:

- Jätkati Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (RIT) oluliste konsolideerimistegevustega. Alustati **riigiülese arvutitöökohta 2.0 juurutamist**. Uue arvutitöökohta platvormiga liitus kaheksa astutust (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Justiits- ja Digiministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Kultuuriministeeriumi haldusaladest kokku 855 töökohta).

TULEVIKUKINDLAD DIGIRIIGI PLATVORMID:

- Riigipilve 1.0 platvormi kasutus kasvas kaks korda võrreldes konsortsiumilt ülevõtmise hetkega. **Töötati välja Riigipilv 2.0 arhitektuur** ja alustati selle juurutusega.
- Võeti vastu **avaliku pilve kontseptsioon** ja viidi läbi keskne **avaliku pilve teenuste hange**.
- Alustati **turuplatsi kontseptsiooni** ellu rakendamisega.
- Uuendati **andmesaatkonna** riistvaraplatvorm ja käivitati **riigipilve Euroopa õlg**.
- Riigipilve 1.0 platvormi kasutus kasvas kaks korda võrreldes konsortsiumilt ülevõtmise hetkega. **Töötati välja Riigipilv 2.0 arhitektuur** ja alustati selle juurutusega.
- Võeti vastu **avaliku pilve kontseptsioon** ja viidi läbi **keskne avaliku pilve teenuste hange**.

DIGIOSKUSED:

- Eesmärgiga kujundada **Digiriigi Akadeemia** riigitöötajate keskseks õppeplatvormiks nõustati aasta jooksul asutusi e-kursuste väljatöötamiseks ning platvormi kasutuselevõtuks. 2024. aasta lõpuks oli platvormiga liitunud üle 18 000 kasutaja ning 12 riigiasutust.
- Spetsialistidele ning juhtidele käivitati neli **koolitusprogrammi**, mis annavad vajalikud teadmised ja oskused digimuutuste kavandamiseks ning juhtimiseks, digiteenuste arendamiseks ja juhtimiseks, IT-arendusprojektide elluviimise toetamiseks ning meeskondade juhtimiseks. Koolitusprogrammide pakkumisega jätkatakse ka 2025. ja 2026. aastal.
- Talentide järelkasvu toetamise eesmärgil käivitati **koostöömudel kutse- ja kõrgkoolidega**, võimaldamaks tudengitel töötada regulaarse õppetöö raames välja lahendusi avaliku sektori väljakutsete lahendamiseks. Kandideerimisprotsessi lihtsustamiseks ning terviklikuma praktikakogemuse kujundamiseks käivitati IT-majade ülene riigi IT-praktikaprogramm. Pilootgruppi esitati 16 praktikakohale üle 350 sooviavalduse.

2. Küberturvalisuse meede

Küberturvalisuse meetme raames keskenduti 2024. aasta jooksul küberturvalisuse arengu strateegiliste suundade uuendamisele, baasvõimekuse kasvatamisele ja hukukindlusele, et küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine oleks selge, ajakohane ja tõhus. Olulisemad tegevused olid:

- 2024. aasta jooksul uuendati **küberturvalisuse strateegilised dokumendid**. Olukorras, mil globaalne julgeolekuolukord on märgatavalt halvenenud, on fookus seatud eelkõige julgeoleku ja turvalisuse kindlustamisele. Küberturvalisuse arengut on käsitletud võimalikult komplekselt, hõlmates küberaspekte alates kesksete turbelahenduste arendamisest ja elutähtsate teenuste toimimise kindlustamisest kuni laiapindse ennetuse ning piisava järelkasvu tagamiseni.
- Muutunud julgeolekuolukorra tõttu on ministeeriumitel, nende valitsemisala asutustel ja põhiseaduslikel institutsioonidel võimalik kasutada Vabariigi Valitsuse reservist vahendeid ettenägematuteks kulutusteks ja küberturvalisuse taseme tõstmiseks. 2024. aastal toimunud sihtotstarbelise reservi **rahastusvoorus** keskenduti eelkõige küberturvalisuse taseme ühtlustamisele ja hukukindluse tagamisele, sh kriitiliste IKT teenuste ühenduste dubleerimisele, taakvarast tulenevate ohtude vähendamisele, monitooringu parendamisele ja turvatestimisele.

võimekuse loomisele, mille tulemuste põhjal saab infosüsteemide turvalisust ja digiühiskonna toimimist suurendada.

- Toimekindluse suurendamiseks võeti 2024. aastal fookusesse riigiasutuste sõltuvused IT-majadest ning proovile pandi teenuste toimepidevus välisühenduste katkemise korral. Koostöö sihtasutuse CR14 viidi läbi **IT majadele saartalitluse õppus**, mille eesmärk oli suurendada riigi IT-majade valmisolekut säilitamiseks riigi infosüsteemi kuuluvate teenuste toimimist saartalitluse režiimis e olukorras, mil võrguühendused väljaspool Eestit on halvenenud või täielikult katkenud. Muuhulgas testiti varukoopiate taastamist, sõltuvusi andmekeskustest ning selgitati riigipilve kasutusjuhud.
- Küberturvalisuse taseme ühtlustamiseks toetati KOVe ning haridussektorit infoturbemeetmete kaardistamisel ja rakendamisel, toimusid **praktilised infoturbestandardi rakendamise töötoad**. Küpsustaseme kaardistamisel ühtlustati metoodikat ning **võeti kasutusele mõõdik**, mis aitab asutustel hinnata enda vastavust ning kaardistada edasisi tegevusi infoturbestandardi rakendamiseks ning küberturvalisuse baastaseme saavutamiseks. Konsolideeritud tulemuste põhjal saab riik teha paremaid otsuseid sektorite osas, kes vajavad rohkem tuge ning prioriseerida turvapoliitikas meetmeid, mille rakendamisega jäävad asutused hätta.
- 2024. aastal on Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevalt suurenenud kübervaldkonna standardiseerimisega seotud teemade hulk (nt küberturvalisuse 2. direktiivil ja küberturvalisuse määruel põhinevad sertifitseerimiskavad, küberkerksuse määruel, küberturvalisuse strateegia), mistõttu hakati laiemalt koordineerima riigisiseseid tegevusi. Küberturvalisuse taseme ühtlustamiseks ning Euroopa siseturu toimimise parendamiseks koostati **küberturvalisuse seaduse eelnõu**. Võrreldes kehtiva seadusega laiendati eelkõige infoturbe nõuetele vastavat sihtühma. Küberturvalisuse 2. direktiivi ülevõtmisega suureneb Eestis nende ettevõtete arv, kes peavad hakkama järgima senisest rangemaid küberturvalisuse nõudeid, sh rakendama riskijuhtimismeetmeid ning teavitama intsidentidest. Paralleelselt töötati välja siseriiklik eelnõu väljatõotamiskavatsus, mille käigus hinnatakse ja korrastatakse kohustatud isikute ringi ning kohustuste ja järelevalvemeetmete proportsionaalsust, vähendades tarneahela ja muid asjakohaseid riske.
- Pidevalt tegeletakse:
 - KÜTS subjektide teadlikkuse tõstmisega infoturbe rakendamise tõhustamiseks;
 - Eesti elanike ja ettevõtete teadlikkuse suurendamisega küberhügieenist (sh läbi avalikkusele suunatud teavituskampaaniate, regulaarsete ohuhinnangute ja KÜDI kursuste);
 - Teadusasutuste ja küberturvalisuse ettevõtetega koostöö tõhustamisega, et suurendada valmisolekut tulevikuohutudeks ning toetada küberspetsialistide järelkasvu.
 - Kriitilise infrastruktuuri kaitse, õppuste korraldamisega ning turvalisuse taseme tõstmisega, tõstes küberreservi teadlikkust, uuendades ja tõhustades olemasolevaid keskeid turbeteenuseid ja kaitsemeetmeid (nt. keskne turvatestimine, DDOS-kaitse jne).

3. Ühenduvuse meede

Ühenduvuse meetme raames olid 2024. aastal olulisemad tegevused:

- **5G kasutusele võtmise soodustamiseks** alustasid koostööd kolme Balti riigi sideoperaatorid, et rajada katkematu 5G ühenduvus Via-Baltica koridorile (TENT koridor). Euroopa Regionaalarengu Fondist planeeritud 18,7 MEUR 5G toetamiseks on veel riigiabi taotluse eelfaasis.

- 2024. aastal sai Euroopa ühendamise rahastust rahastuse **meresidekaabli projekt** Gotlandi, Saaremaa ja Hiiumaa vahel, mis toetab Eesti ühenduvuse toimepidevust.
- 2024. aasta uuendati **raadioseadmete määruseid**, viies need kooskõlla rahvusvaheliste otsuste ja soovitustega. Määruses sätestatud nõuete järgimisel on tagatud häirepuhtus ja raadioseadmete koostoime ning raadioseadmete kasutamine on ohutu.
- 2024. aastal loodi **eeldused sageduslubade andmiseks digiraadiotele (DAB)** ja selle turule tulemiseks. Seni on toimunud DAB edastus katseprojektidena.

Aruandeaasta programmi ja programmi tegevuse eelarve täitmine

Tabel 4. Digiühiskonna programmi 2024. aasta eelarve ja selle täitmine programmi tegevuste kaupa, kulud tuhandetes eurodes.

Digiühiskonna programm	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine	Täitmine (%)
Kulud kokku	150 225	123 324	94 878	77%
Digiriigi arenguhüpped	3 025	4 773	4 830	101%
Digiriigi alusbaasi kindlustamine	95 895	89 567	65 810	73%
Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine	1 526	2 003	960	48%
Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	327	653	517	79%
Küberturvalisuse tagamine	14 241	17 586	14 756	84%
Õigusruumi tagamine	3 105	4 831	4 308	89%
Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine	25 226	3 722	3 526	95%
5G taristu ja teenuste arendamine	6 881	190	171	90%

Digiühiskonna programmi rahalised vahendid oli kuni 2024. aasta lõpuni Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis, kuid valdkonna eest vastutas alates 2024. aasta suvistest ümberkorraldustest justiits- ja digiminister. Alates 2025. aastast on digiühiskonna eelarve Justiits- ja Digiministeriumis (sh ülekantavad vahendid, v.a MKMi valitsemisalasasse jäänud asutuse korral).

Digiühiskonna programmi lõplik eelarve oli 2024. aastal 123,3 miljonit eurot. Sellest 73% moodustas tegevuse „Digiriigi alusbaasi kindlustamine“ ja 14% tegevuse „Küberturvalisuse tagamine“ eelarved. Programmi lõplikust eelarvest moodustasid 62% piirmääraga vahendid, 21% välistoetused ning 10% tuludest sõltuvad kulud.

Programmi lõplik eelarve jäi 26,9 miljoni euro võrra algselt planeeritust väiksemaks ja seda põhjustasid järgnevad muudatused:

- 2023. aastast ülekantud vahendid suurendasid eelarvet 12,9 miljoni euro võrra;
- negatiivne lisaeelarve vähendas eelarvet 1,6 miljoni võrra. Kärbiti nii asutuste tegevuskulusid, kui antavaid toetusi;
- seadusemuudatuste tõttu suurenes eelarve kokku 0,5 miljonit eurot, sh sai RIA Riigikogu Kantseleilt 1,6 miljonit valimiste infosüsteemi haldamis- ja ülalpidamiskuludeks, RITi eelarve suurenes 1,5 miljonit seoses teistelt valitsemisaladelt saadud vahenditega arvutitöökohta teenuse jms kulude katteks, MKM andis 0,3 miljonit SoMi valitsemisalale tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudeli pilootprojekti läbiviimiseks, 0,1 miljonit KaMi valitsemisalale kvantide välisprojekti omafinantseeringuks ning vähendas digiühiskonna

programmi eelarvet 0,2 miljonit seoses tugiteenuste kulude ümberjagamisega, RIT suunas tegevuskuludest 2,0 miljonit eurot investeeringute eelarvesse Riigipilve varunduslahenduste soetamiseks;

- VV sihtotstarbelisest reservist saadi kokku 2,4 miljonit eurot, sellest laiapindse riigikaitse kuludeks 1,3 miljonit, struktuurifondide projektide halduskuludeks 0,5 miljonit, IT vajaku kompenseerimiseks 0,4 miljonit ja küberturvalisuse taseme tõstmiseks 0,2 miljonit eurot;
- välisvahendite eelarve jäi algselt planeeritust 49,0 miljoni võrra väiksemaks;
- majandustegevusest laekuva tulu arvelt tehtavate ehk tuludest sõltuvate kulude eelarve suurenes 7,9 miljoni võrra.

Programmi tegevuse „Digiriigi arenguhüpped“ eelarvet täideti 101% ulatuses, sh piirmääraga vahendite eelarvet 2,2 miljonit eurot, välisvahendeid 1,7 miljonit ja põhivarade kulumi eelarvet 0,9 miljonit. Piirmääraga vahendite eelarve täitmine sisaldab 0,6 miljonit eurot VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahendeid IT vajaku kompenseerimiseks. Eelarve ületäitmist põhjustas põhivarade kulumi eelarve alaproгноosimine (mitterahalised vahendid).

Programmi tegevuse „Digiriigi alusbaasi kindlustamine“ eelarvet täideti 73% ulatuses, sh piirmääraga vahendite eelarvet 40,0 miljonit eurot, välisvahendeid koos riikliku kaasfinantseeringuga kasutati 12,4 miljonit, tuludest sõltuvate kulude (omatulud) eelarvet 2,9 miljonit ja põhivarade kulumi eelarvet 10,5 miljonit. Piirmääraga vahendite eelarve täitmises sisaldub 4,3 miljoni euro ulatuses VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahendeid, sh:

- 2,5 miljonit IKT jaotamata vahendid;
- 0,9 miljonit eurot IT vajaku kompenseerimiseks;
- 0,5 miljonit struktuurifondide projektide halduskulud;
- 0,3 miljonit riigimajade IKT seadmete soetuseks;
- 0,1 miljonit küberturvalisuse taseme tõstmiseks.

Kasutamata jäi kokku 23,8 miljonit eurot, sellest piirmääraga vahendeid 13,0 miljonit, välisvahendeid 4,0 miljonit ja omatulusid 9,4 miljonit eurot. Samas kasutati põhivarade kulumi eelarvet algselt planeeritust 2,6 miljoni võrra rohkem.

Piirmääraga vahendite eelarve jäägist 3,1 miljonit moodustavad MKMi (sh RIKS); 0,2 miljonit TTJA ja 9,7 miljonit RITi tegevuskulud.

Kasutamata jäägist kokku 0,6 miljonit eurot tagastatakse VV reservi 2023. aastal IT vajaku kompenseerimiseks ja riigimajade IKT seadmete soetamiseks eraldatud vahendeid, sh üle 0,2 miljonit euro investeeringutoetust RIKSi eelarvest, kuna turvalise mobiilside teenuse arendamine otsustati 2024. aastal lõpetada, ning üle 0,2 miljonit RITi eelarvest, kuna neid riigimajade IKT seadmete soetamise vahendeid ei olnud riigimajade arenduste (ehitused) edasilükkamise tõttu vaja. Eelarvet on üle jäänud ka seetõttu, et mõningaid kaupu ja teenuseid saadi algselt planeeritust odavamalt. Veel tagastatakse 0,1 miljonit eurot 2023. aastast 2024. aastasse ülekantud RIKSi investeeringutoetuse jääki, sest satelliitside seadmete hange läks odavamaks.

Suurima osa ministeeriumi (MKMi) tegevuskulude jäägist ehk 1,7 miljonit eurot moodustavad sihtotstarbelised toetused. Sellest:

- 0,4 miljonit eurot jäi RIKSis kasutamata, sest satelliitside seadmete paigaldus lükkus ebaõnnestunud hanke tõttu uude aastasse;
- 0,3 miljonit eurot turvalise mobiilside teenuse sulgemise tõttu kasutamata jäänud vahendeid plaanib RIKS 2025. aastal kasutada lauatelefonide teenuse turvalisemaks muutmiseks;

- 0,1 miljonit eurot kantakse 2025. aastasse üle, et jätkata kvantside projektiga, kus välisabi kasutamiseks on vaja 50 protsenti omafinantseeringut (lepingu partnerid RIKS ja AS Metroser);
- 0,9 miljonit eurot jäi kasutamata seoses suuremahulise rahvusvahelise teadus- ja arendustegevuse hankega "Tulevikukindel andmemajanduse ökosüsteem ja taristulised lahendused: tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudel 1.0". Projekti fookus muutus ministeeriumide töö ümberkorraldamisel laiapõhjalisest teadus- ja arendustegevusest konkreetsete andmemajandusega seotud pilootprojektide tegemiseks, millega jätkatakse 2025. aastal JDMis.

Tööjõu- ja majandamiskulud moodustavad MKMi jäägist 0,9 miljonit eurot, mille peamine tekkepõhjus on täitmata ametikohad. See pidurdas omakorda ka tegevuste elluviimist planeeritud mahus. Veel sisaldab MKMi tegevuskulude jääk 0,2 miljonit eurot IT vajaku kompenseerimiseks mõeldud vahendeid, mis eraldati ministeeriumile VV reservist jaanuaris 2025 ja seda veel 2024. aasta eelarvesse.

0,2 miljonit eurot jääki tekkis TTJA tegevuskuludest. 2025. aastal on kavandatud sellest katta 2 ajutise tähtajalise lepingu kulusid - välise mõjutustegevuse tuvastamine riigi demokraatlikesse protsessidesse (valimised) sekkumisel ja veebide ligipääsetavuse kontroll. Sideettevõtete kaabelkanalisatsiooni hulgihinna kujundamise kuluarvestusmudeli tellimiseks on planeeritud 0,15-0,2 miljonit eurot, mida tuleb katta 2024. aasta jääkidest. TTJA tegevuskulude jääk viiakse üle ettevõtluskeskkonna programmi tegevusse „Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine“ seoses ministeeriumite vastutusalade muutusega.

Suurima osa programmi tegevuse kasutamata jäägist moodustab RITi tegevuskulude jääk – 9,3 miljonit eurot. Sellest 0,6 miljonit eurot on tööjõukulude ning 8,6 miljonit majandamiskulude jääk, mille tekkimise põhjused on:

- riist- ja tarkvara hangete vaidlustused ja tarneraskused üldisemalt IT sektoris;
- klientide lisateenuste ja erilahenduste eelarve jäägid tekkisid, sest mitmed kuluread jäeti klientide poolt 2024. aasta jooksul kasutamata, et neid vahendeid kasutada 2025. aastal nii 2025. aasta puudujääkide katteks, kui ka 2024. aastast 2025. aastasse lükkunud kohustuste finantseerimiseks.

Veel sisaldub RITi tegevuskulude jäägis 0,1 miljonit eurot küberturvalisuse taseme tõstmiseks ettenähtud vahendeid, mis eraldati RIT-ile VV sihtotstarbelisest reservist augustis 2024 ja on planeeritud kasutada kahe aasta jooksul.

Omatulusid jäi RITil kasutamata 6,0 miljonit eurot. Valdavalt teenitakse neid Riigipilve teenusest, mis on ressursimahukas valdkond ja vahendeid teenitakse ette, et iga-aastaseid ja tulevikus saabuvald suuri kulusi katta (5-7 aasta pärast). Riigipilv 2.0 kulusid on hetkel kaetud ka selleks ette nähtud välisvahenditest, mis samuti on aidanud omatuludena teenitud vahendeid kokku hoida. RIA omatulud on seotud riigivõrgu osakonna teenustega (jääk 3,3 miljonit). Riigivõrgu teenuste kvaliteetseks toimimiseks ja riigivõrgule seatud toimeesmärkide saavutamiseks on vajalik riigivõrgu seadmete uuendamine perioodil 2026-2029, mida plaanitakse katta omatulust.

Põhivara kulumise eelarve ülekulu on peamiselt tingitud prognoosi täpsustamisest ja sellest, et aasta jooksul täiendavalt saadud lisavahenditest soetatud põhivaralt arvestatud kulumit ei ole 2024. aasta riigieelarvet koostades saanud arvesse võtta.

Programmi tegevuse „Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine“ eelarvet täideti 48%, sh piirmääraga vahendite eelarvet 0,8 miljonit eurot ja välisvahendites 0,2 miljonit. Piirmääraga eelarve hulgas oli 0,2 miljonit VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahendeid IT vajaku

kompenseerimiseks. Kasutamata jäi kokku 1,0 miljon eurot, sellest piirmääraga vahendeid 0,7 miljonit ja välisvahendeid 0,3 miljonit.

Piirmääraga vahendite eelarve jääk koosneb MKM-i tegevuskuludest. Sellest 0,1 miljon eurot oli planeeritud kõrgemate küberkaitse ja digiriigi kursuste (KÜDI) korraldamiseks, mis kaeti 2024. aastal VV reservist saadud vahenditest. 0,2 miljonit eurot moodustab täitmata ametikohtade tõttu (3 FTEd, värvati kavandatud hiljem) tekkinud tööjõukulude jääk. 0,2 miljonit eurot majandamiskulude jääki tekkis omakorda täitmata ametikohtade tõttu ootele jäänud tegevustest, sh küberturvalisuse aastakonverentsi korraldamine.

MKMile IT vajaku kompenseerimiseks mõeldud 0,2 miljonit eurot eraldati VV reservist jaanuaris 2025 ja seda veel 2024. aasta eelarvesse.

Välisvahendite (RRF) jääk summas 0,3 miljonit eurot koosneb Taaste- ja vastupidavusraha reformi „Digiriigi baasteenuste ümberkorraldamine ning turvaline pilvetaristule üleminek” küberturvalisust puudutava toetuse vahenditest ja jäi kasutamata ametikohtade hilisema täitmise (1 FTE 100% RRFst ja 1 FTE 80% ulatuses RRFist) ja nende töökohtadele kavandatud tegemata jäänud tegevuste tõttu (mh tehnoloogiliste uuringute tulevikukindluse tagamiseks ning ülikoolide tugi ja rahastus).

Programmi tegevuse „Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine“ eelarvet täideti 79%, peamiselt koosneb see piirmääraga vahenditest – 0,5 miljonit eurot. Kasutamata jäi kokku 0,1 miljon eurot MKM-i tegevuskulusid.

Programmi tegevuse „Küberturvalisuse tagamine“ eelarvet täideti 84%, sh piirmääraga vahendite eelarvet 11,3 miljonit eurot, välisvahendites 2,2 miljonit ja põhivarade kulumi eelarvet 1,3 miljonit. Piirmääraga eelarve hulgas oli 0,1 miljonit eurot VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahendeid IT vajaku kompenseerimiseks ja 0,8 miljonit laiapidse riigikaitse kuludeks. Kasutamata jäi kokku 2,8 miljonit eurot, sellest piirmääraga vahendeid 2,4 miljonit ja välisvahendeid 0,5 miljonit. Põhivarade kulumi eelarvet kasutati algselt planeeritust 0,1 miljoni võrra rohkem.

Programmi tegevuse piirmääraga eelarve kasutamata jääk koosneb 2,3 miljoni ulatuses RIA ja 0,1 miljoni ulatuses TTJA tegevuskuludest:

- RIA jäägist üle 1,2 miljoni euro moodustavad litsentside eest tehtud ettemaksete periodiseeritud kulud, mis kajastuvad tekkepõhiselt eelarve täitmisena litsentside kehtimise aastal; 0,6 miljonit hoiti eelarvevahendeid kokku ning 0,5 miljonit on VV sihtotstarbelisest reservist laiapidse riigikaitse tegevusteks RIAle eraldatud vahendid. Kuigi MKM esitas taotluse vahendite reservist saamiseks RaMile juba aprillis, eraldati need RIAle alles 2024. aasta oktoobris. Seetõttu ei olnud RIAl võimalik kogu aastaks planeeritud tegevusi nii lühikese aja jooksul ellu viia.
- TTJA tegevuskulude jääk tekkis, sest 2024. aastal rahastati asutuse tööjõukulusid osaliselt VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahenditest. Jääk kantakse üle 2025. aastasse ettevõtluskeskkonna programmi tegevusse „Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine“ ning on planeeritud kasutada sideettevõtete kaabelkanalisatsiooni hulgihinna kujundamise kuluarvestusmudeli tellimiseks (hinnanguliselt 0,1 miljonit eurot).

Programmi tegevuse „Õigusruumi tagamine“ eelarvet täideti 89%, sh piirmääraga vahendite eelarvet 3,8 miljonit eurot, välisvahendite eelarvet 0,2 miljonit ja põhivarade kulumi eelarvet 0,3 miljonit. Piirmääraga eelarve hulgas oli 44 tuhat eurot VV sihtotstarbelisest reservist saadud vahendeid IT vajaku kompenseerimiseks. Kasutamata jäi kokku 0,5 miljonit eurot, sellest moodustasid piirmääraga vahendeid 0,6 miljonit, kuid samas täideti põhivarade kulumi eelarvet algselt planeeritust 0,1 miljoni võrra enam.

Programmi tegevuse eelarve ülekantav jääk on 0,6 miljonit eurot, mille moodustavad 0,15 miljoni euro ulatuses MKMi ja 0,4 miljoni euro ulatuses TTJA tegevuskulude jäägid.

MKMi tegevuskulude jääk koosneb side-ettevõtjatele makstavatest sidevõrgule juurdepääsu tagamiseks vajalike investeeringute hüvitamise toetustest (75 tuhat eurot), mis tekkis, kuna ettevõtjate poolt tehtud investeeringute maht osutus eelarvesse prognoositust väiksemaks.

TTJA eelarve jäägist moodustavad tööjõukulud 0,2 miljonit eurot. Jäägi tekkimise põhjuseks on uute teenistujate värbamise venimine. Jääki kasutatakse 2025. aastal tööjõu volavuse leevendamiseks. Samuti lisatöödeks peamiselt Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumi haldusalale ametiabi korras teenuste osutamiseks – merepäästeks, militaarmonitooringuks, droonisegamiste tuvastamiseks, tuule- ja päikeseparkide müramõõtmisteks jm.

0,1 miljonit eurot jäi TTJA-l kasutamata majandamiskuludes, sest lõpule ei jõutud Mõigu raadioside monitooringuaja kolimise, liikuva monitooringuaja ümberehituse ning GPS häirete antennide soetuse ja paigaldusega. Tööd on mõjutatud seadmete rahvusvahelistest tarneaegadest. Ülekantavad vahendid on 2025. aastal kavandatud eelpool nimetatud tegevuste lõpetamiseks (valdav osa I-II kv jooksul), lisaks kaetakse litsentside kallinemine (sagedusplaneerimistarkvara LS Telcom, Skudra litsentside hooldustasu, litsentsid Tableau, Esecom, Asana, Figma), väikelennuki lennutasu GPS häirete korral. Vahenditest kaetakse ka TTJA e-teenuste arendusprojekti kulud (programmiülesed).

Ka jäi TTJA-l kasutamata 0,1 miljonit eurot VV sihtotstarbelisest reservist augustis 2024 küberturvalisuse taseme tõstmiseks saadud vahendeid VPN seadmete soetamiseks. Hanke viis KeMIT läbi 2024. aastal, kuid seadmeid ei jõutud tarnida. Tarne on planeeritud 2025 I kv.

TTJA jäägid viiakse 2025. aastal üle ettevõtluskeskkonna programmi tegevusse „Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine“.

Programmi tegevuse „Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine“ eelarvet täideti 95%, sh piirmääraga vahendite eelarvet 0,15 miljonit eurot ja välisvahendite eelarvet 3,4 miljonit (peamiselt uue põlvkonna lairibavõrkude arendamine). Kasutamata jäi kokku 0,2 miljonit eurot välisprojektis „Viimase miili netiühenduse rakenduskulu“. Projekt on seotud lairiba juurdepääsuvõrkude toetamise RRF meetmega „Väga suure läbilaskevõimega elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamise toetusmeetme tingimused ja kord“, mille rakendamine kestab. Meetme paremaks disainimiseks viidi läbi turutõrkepiirkondade lairibataristu maksumuse uuring, mille maksumus osutus planeeritust väiksemaks.

Programmi tegevuse „5G taristu ja teenuste arendamine“ eelarvet täideti 90%, sh piirmääraga vahendite eelarvet 0,15 miljonit eurot. Kasutamata jäi kokku 19 tuhat eurot, mis kantakse samaks otstarbeks 2025. aastasse üle.

LISA. Panus riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ tegevuskava elluviimisesse

„Eesti 2035“ tegevuskavas toodud muutused 2024. aasta olulisemad tegevused

Majandus ja kliima C. Kujundame paindliku ja turvalise majanduskeskkonna, mis soodustab uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi

Uute tehnoloogiate (nt kratid, isejuhtivad autod, droonid) ja ärimudelite (platvormi-, digi-, reaalamajandus) kasutuselevõttu ning TAd soodustava õigusraamistiku kujundamine arvestades mh julgeolekuga seotud riskidega	Töötati välja andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024-2030 ning vastavad tegevuskavad. Haldusalades kehtestati Andmejälgija nõue. Toetati andmenõusolekuteenuse kasutuselevõttu. Parandati avaandmete kättesaadavust ja kasutatavust (avaandmete teabevärvavas avalikustatud andmestike arv kasvas 905 andmestiku võrra). Toetati kratitoe portfelli enam kui 30-le avaliku sektori asutusele. Töötati välja inimkeskse andmekorralduse kontseptsioon.
Eesti kujundamine maailma üheks turvalise digimajanduse tõmbekeskuseks, kus on hea kasutada, luua ja pakkuda maailmale digiteenuseid (sh spetsialistide olemasolu tagamine, e-residentsuse programmi arendamine, piiriüleste e-teenuste arendamine ja interneti kättesaadavuse üle Eesti parandamine)	Loodi kolm uut sündmusteenust: lahusus, pension ja terviserikke tõttu toetust vajava lapse aitamine. Avaldati Eesti.ee mobiilirakendus. Uuendati teenuste standardit. Lõppes juurdepääsuvõrkude rajamise toetusmeede, mille raames rajati valguskaabli ühendus ca 17 000 aadressile.

Riigivalitsemine A. Suurendame valitsemise ühtsust ja tagame sujuva riigi toimimise

Riigiasutuste tugitegevuste keskne juhtimine ja tõhustamine digitaliseerimise ja konsolideerimise kaudu	Jätkati avaliku sektori IT teenuste konsolideerimisega RITI. Alustati riigiülese arvutitöökohta 2.0 juurutamist.
Avaliku sektori tegevuste (sh teenuste) planeerimisel nii digi- kui ka rohepöörde põhimõtete arvestamine ning KOViides vastava kompetentsi suurendamine	Jätkati digimuutuste elluviimisega. Mh on partneriks ka ELVL, kes panustab keskselt kohalike omavalitsuste digivõimekuse arendamisesse. Spetsialistidele ning juhtidele käivitati neli koolitusprogrammi. Talentide järelkasvu toetamise eesmärgil käivitati koostöömudel kutse- ja kõrgkoolidega.

Riigivalitsemine B. Parandame riigi ja KOVi teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning vaatame üle vastutuse jaotumise

Platvormipõhise lähenemise arendamine andmete ja digilahenduste vallas	Valmis avalike pilvede strateegia. Uuendati andmesaatkonna riistvaraplatvorm ja käivitati riigipilve Euroopa õlg. Töötati välja Riigipilv 2.0 arhitektuur.
Tehistaibu ehk krattide ulatuslik kasutuselevõtt avalikus sektoris (sh õigusruumi kujundamine ja #bürokrati kontseptsiooni levitamine, säilitades inimesele otsustusõiguse ja valikuvabaduse ning tagades krattide usaldusväärsuse ja inimkesksuse)	Andmete ja tehisintellekti valge raamat 2024-2030 ning vastavate tegevuskavade väljatöötamine. Bürokrati baasplatvormi edasi arendamine rakendamise ja teenuste pakkumise.

<p>Digiriigi arendamisel pideva katsetamise kultuuri ja korralduse arendamine koostöös erasektori ja vabakonnaga</p>	<p>Katseprojektide toetamine generatiivse tehisintellekti kasutuselevõtuks avalikus sektoris.</p>
--	---